

Kodning af [\pm Distance] i spanske NP'er med event-nominaliseringer som kerneled

Henrik Høeg Müller

Abstract

This paper shows that the principles that govern the use of object prepositions inside Spanish NPs with event nominalizations as heads are similar to the ones applying to the sentence level anti-passive alternation. It is claimed that object prepositions encode a fundamental distinction between proximity and distance in terms of how the Agent and the Patient relate to each other. The preposition *de* 'of' induces a proximity relation where no transfer of energy between the participant roles takes place, while prepositions different from *de* signal distance between the roles. The proximity vs. distance assumption and its foundation in the anti-passive alternation is corroborated by linguistic evidence concerned with the compatibility patterns of these NPs with directional participles and verbonominal predicates.

Nøgleord: anti-passive, nominalisations, participles, prepositions, verbonominal predicates

1. Indledning

Formålet med denne artikel er at belyse, hvordan det semantiske træk [\pm Distance] indkodes i spanske nominalsyntagmer med såkaldte event-nominaliseringer som kerneled via alternationer i præpositionsbrug (vedr. præpositionelle objekter i spansk se fx Torrego 1998, 1999 og Alexiadou 2001).¹ Der redegøres for, hvilke systematiske restriktioner der eksisterer i forhold til præpositionsbrug ved objektargumentet, og på baggrund heraf

1. Der skelnes ikke mellem såkaldte 'complex event nouns' og 'simple event nouns' som hos Grimshaw (1990), da det antages, at begge typer er i stand til at projicere en argumentstruktur. Den i artiklen relevante sondring går således mellem deverbale substantiver, der kan tilskrives en begivenheds-læsning, og deverbale substantiver, der denoterer fysisk lokaliserbare konkrete genstande.

diskuteres nogle mulige generaliseringer på betydningssiden ud fra den grundantagelse, at den grammatiske alternation antipassiv (se fx Givón 1984; Dixon 1994; Herslund (red.) 1996, Herslund (red.) 1997; Durst-Andersen & Herslund 1996), som kendes fra sætningsniveauet, specielt i de ergative sprog, kan overføres delvist til det nominale niveau, hvor den manifesterer sig som en forskel i distance mellem Agent og Patient (se også Müller 2007, som fremstillingen i denne artikel bygger på og er en videreudvikling af, samt Müller 2016).

2. Baggrund

Eksemplerne (1)–(3) viser det velkendte faktum, at verbers argumentstruktur, i dette tilfælde verbet *traducir* ‘oversætte’, kan overføres til det nominale niveau, hvor argumenterne så modsat sætningsniveauet introduceres af forskellige præpositioner. Et normalt præpositions-mønster på spansk ville være som det, der eksemplificeres i (1b), hvor subjektsargumentet, dvs. *Luther*, indledes med *por* og objektargumentet, her *Bibelen*, bliver indført af *de* (se fx Escandell Vidal 1995; Picallo 1999; Azpiazu 2004; Varela 2012). Præpositionen *de* anses for at være maksimalt betydningstom i den forstand, at den ikke tilskriver det nominal, den styrer, semantisk værdi (se fx Spang-Hanssen 1963). Det er således kernenominalet *la traducción*, der dikterer, at *de la Biblia* læses som Patient, hvorfor *de* kan opfattes som en præposition, hvis funktion udelukkende er at markere objektiv kasus. (1c) viser, at *de* i dette tilfælde ikke kan erstattes af andre præpositioner, såsom fx *a*, *hacia* eller *contra*.

- (1a) Lutero tradujo la Biblia al alemán.
‘Luther oversatte Bibelen til tysk.’
- (1b) La traducción **de** la Biblia por Lutero al alemán
‘Luthers oversættelse **af** Bibelen til tysk’
- (1c) *La traducción **a/hacia/contra** la Biblia por Lutero al alemán
‘Luthers oversættelse **på-til/henimod/mod** Biblen til tysk’²

2. Der findes naturligvis flere præpositioner på spansk end de her angivne. De præpositioner, der behandles i artiklen, er udvalgt på baggrund af deres centrale rolle for forståelsen af, hvilken type relation der indkodes mellem Agent og Patient på det nominale niveau, jf. analysen i artiklens afsnit 5. Da præpositioner generelt er polyseme og deres betydning kontekstafhængig, er oversættelserne af dem tentative og kun medtaget for at give den danske læser et umiddelbart indtryk af deres betydning. De relevante præpositioner og deres oversættelse markeres med fed skrift i eksemplerne.

Modeleksemplet i (2) samt de autentiske eksempler i (3a) – (3d) afviger imidlertid fra det såkaldt gængse mønster, idet nominaliseringen *ataque* ‘angreb’, der er afledt fra verbet *atacar* ‘angribe’, tilsyneladende accepterer de præpositioner, som *traducción* ‘oversættelse’ ikke gør i forhold til at introducere objektargumentet.³

- (2) Comenzaron [el ataque **de/a/hacia/contra** la ciudad] en la noche. ‘De påbegyndte [angrebet **af/på-til/henimod/mod** byen] om natten.’
- (3a) ... informó que las fuerzas de EE.UU. comenzaron [el ataque **de** la ciudad] en la noche del domingo y estaban enfrentando una resistencia desafiante de los residentes locales.
‘... rapporterede, at de amerikanske styrker begyndte [angrebet **af** byen] søndag aften og stod overfor en udfordrende modstand fra lokale beboere.’
- (3b) Pocos años después de su fundación, [el primer ataque **a** la ciudad] se produce tras la ofensiva de Sauron contra Gondor que empieza en 3429.
‘Få år efter sin grundlæggelse, sker [det første angreb **på-til** byen] efter Saurons offensiv mod Gondor, der begynder i 3429.’
- (3c) ... lideró la defensa de las posiciones alemanas y abortó los contraataques rusos en la península de Kerch antes de continuar [su ataque **hacia** la ciudad].
‘... ledte han forsvaret af de tyske stillinger og forpurrede de russiske modangreb på Kerch-halvøen, før han fortsatte [sit angreb **henimod** byen].’
- (3d) ... las fuerzas estadounidenses comenzaron a rodear Faluya con barricadas y puntos de control en preparación de [un gran ataque **contra** la ciudad], ...
‘... de amerikanske styrker begyndte at omringe Fallujah med barrikader og checkpoints som forberedelse til [et større angreb **mod** byen]; ...’

3. Medmindre andet er angivet, er artiklens eksempler autentiske og fundet på nettet via Google. En stor del af disse google-fundne eksempler optræder deslige i Müller (2007).

3. Typer af data

Systematiske undersøgelser af event-substantiver foretaget i Slagers (1997) *Pequeño Diccionario de Construcciones Preposicionales*, hvor hvert opslagsord optræder med eksempler på præpositionsbrug, peger entydigt på, dels at variation i form af, hvilken præposition der kan introducere objektargumentet, er et udbredt fænomen, dels at der anvendes et forholdsvist stort udvalg af præpositioner i denne funktion. I artiklen fokuseres der dog udelukkende på et mindre antal simple præpositioner, nemlig primært *de* ‘af’, *a* ‘på-til’, *hacia* ‘henimod’ og *contra* ‘mod’, og sekundært *ante* ‘overfor’, *en* ‘på’ samt *sobre* ‘på-om’, jf. også note 2.

Overordnet kan data inddeles i tre hovedgrupper. Der er tale om nominaliseringer, der kun accepterer *de*, som i (4), nominaliseringer, der både accepterer *de* og andre præpositioner, som i (5), og endelig nominaliseringer af *Experiencer*-verber, som kun synes at tolerere præpositioner forskellige fra *de*, som illustreret i (6).⁴ Det skal bemærkes, at nominaliseringerne i (4), (5) og (6) er valgt tilfældigt, og også at indfødte informanternes accept af præpositionsbruget i konkrete eksempler kan svinge, formentlig i forhold til forskellige dimensioner af sproglig variation, men det perspektiv tages ikke i betragtning her.

Kun *de*

- (4) análisis ‘analyse’; arreglo ‘istandsættelse’; composición ‘komposition’; construcción ‘konstruktion’; demolición ‘nedrivning’; demostración ‘demonstration’; descripción ‘beskrivelse’; descubrimiento ‘opdagelse’; examinación ‘eksaminering’; limpieza ‘rengøring’; traducción ‘oversættelse’; traslado ‘overførsel’

De eller andre præpositioner (*a, ante, contra, hacia*)

- (5) acusación ‘anklage’; aprobación ‘godkendelse’; ataque ‘angreb’; atraco ‘overfald’; combate ‘kamp’; crítica ‘kritik’; discriminación ‘diskrimination’; estafa ‘bedrageri’; espionaje ‘spionage’; exaltación ‘forherligelse’; hostigamiento ‘forfølgelse’; lucha ‘kamp’

4. Med *Experiencer*-verber menes her verber, hvis subjekt tilskrives den semantiske rolle ‘Oplever’ (*Experiencer*).

Præpositioner forskellige fra *de*, typisk *a*, *ante*, *contra*, *hacia*, *por*. Nominaliseringer af *Experiencer*-verber.

- (6) amor ‘kærlighed’; admiración ‘beundring’; odio ‘had’; repudio ‘afvisning’; respeto ‘respekt’; tolerancia ‘tolerance’; temor ‘frygt’

Grundet artiklens fokus på antipassiv-alternationens korrelation med præpositionsvariation vil det i langt overvejende grad være nominaliseringer af den i (5) eksemplificerede type, der behandles.

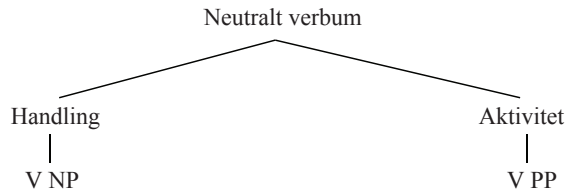
4. Antipassiv på sætningsniveauet

Som angivet i indledningen antages det i denne artikel, at præpositionsvariationen ved event-nominaliseringer kan forklares ud fra en parallelisering med sætningsniveauets antipassiv-alternation. Generelt kan antipassiv-alternationen beskrives som en proces, hvorved Patienten, som i det kano-niske transitive mønster er realiseret som et objekt, i stedet realiseres som et præpositionelt komplement eller en modifikator og på denne måde er gjort mere perifer i forhold til prædikationen mellem subjekt og verbum.⁵ Alternationen kan fremstilles som i nedenstående opstilling og figur med udgangspunkt i verbet *atacar* ‘angribe’.⁶

Neutralt verbum:	Atacar ‘angribe’
Transitiv sætning:	V + NP El avión _{Agent-Subjekt} ataca _v la ciudad _{Patient-Objekt} ‘Flyet angriber byen.’
Intransitiv antipassiv sætning:	V + PP El avión _{Agent-Subjekt} ataca _v contra la ciudad _{Patient-PP-Komplement/Modifikator} ‘Flyet angriber mod byen’

5. Om Patienten syntaktisk har argument- eller modifikatorstatus i antipassiv, vil jeg undlade at diskutere ved denne lejlighed.

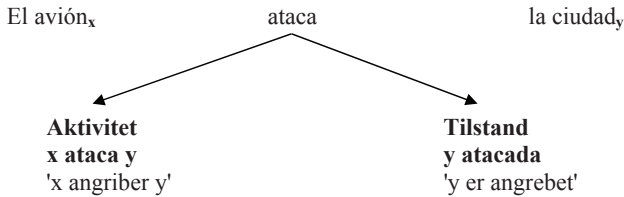
6. Fremstillingen af antipassiv, herunder figur 1, 2 og 3, kommer fra Herslund (red.) (1996), (red.) (1997) samt Durst-Andersen & Herslund (1996).

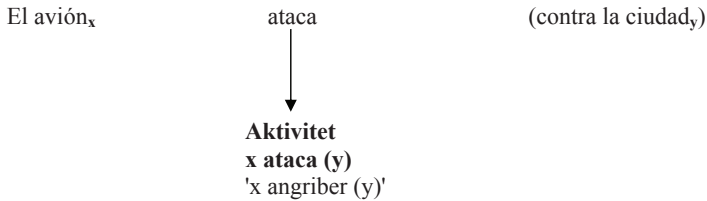
Figur 1.

Ifølge Herslund (red.) (1996), (red.) (1997) er resultatet af den detransitiviseringsproces, som antipassiv-alternationen kan beskrives som, at den pågældende begivenhed præsenteres fra subjektets perspektiv med det intransitive subjekt, Agenten, som involveret i en aktivitet, mens Patienten, det tidligere objekt, er backgrounded og derved mister sin status som internt argument; dens prædikative kraft, kunne man sige. Så antipassiv er altså en detransitiviseringsproces, som fungerer som en omvendt procedure i forhold til passivdannelse, hvor Patienten jo netop forfremmes til subjekt. Semantisk set sætter antipassiv-alternationen fokus på en læsning af sætningen som aktivitet, i modsætning til en læsning som handling. Det har den virkning, at subjektet i højere grad, end det er tilfældet i de tilsvarende transitive strukturer, tolkes som involveret i en igangværende aktivitet.

Figur 2 og 3 skal illustrere, at mens de kausative transitive situationer er sekventielle konstruktioner bestående af to underbegivenheder, dvs. en aktivitet efterfulgt af en resulterende tilstand (se fx Durst-Andersen 1992), en såkaldt agentiv begivenhed og en tilstandsændring (i henhold til fx Levin & Rappaport Hovav 1995), implicerer antipassive, intransitive situationer kun en enkelt begivenhed, aktiviteten.

Figur 2.

Figur 3.

Det antipassive mønster er meget almindeligt anvendt i nogle sprog enten som en valensalternation, som i dansk (se specielt Durst-Andersen & Herslund 1996), eller helt grammatikaliseret som et morfologisk system som i vestgrønlandsk (se fx Fortescue 1984; Bittner 1987; Kappel Schmidt 2003). Spansk råder imidlertid ikke over et fuldt udviklet system til dannelse af antipassiv. Som det er tilfældet i fransk, jf. Herslund (red.) (1996), (red.) (1997), kan kun nogle spanske verber danne begge mønstre, selv om også det reflexive pronomen *se* 'sig' i visse konstruktioner har semantiske virkninger svarende til antipassiv. De reflexive konstruktioner indgår dog ikke i denne fremstilling. Eksemplerne i (7) til (10) viser fire spanske verber, der kan etablere både en transitiv og en intransitiv struktur. De relevante dele af eksemplerne er markeret med fed skrift.

(7a) Cuando los árabes **conquistaron la Península Ibérica** a principios del siglo VIII, demolieron la Iglesia y comenzaron a construir la que sería la mezquita ...

‘Da araberne **erobrede den iberiske halvø** i det tidlige ottende århundrede, nedrev de kirken og begyndte at bygge, hvad der skulle blive moskeen ...’

(7b) Las ciudades **conquistaron a la industria** y la industria hizo progresar a las mismas.

‘Byerne **erobrede (præp.) industrien** og industrien bragte dem fremskridt.’

- (8a) Las personas que no tienen aspecto danés son consideradas como un elemento antinatural de la sociedad danesa. Las políticas de odio **han penetrado el cuerpo político de Dinamarca** y su principal característica es un sentimiento antimusulmán.
 ‘Folk, der ikke ser danske ud, betragtes som en unaturlig del af det danske samfund. Denne hadpolitik **har gennemtrængt (’er trængt ind i’) det politiske Danmark**, og dens vigtigste kendetegn er en anti-muslimsk følelse.’
- (8b) La infección de tuberculosis significa que los gérmenes de dicha enfermedad **han penetrado en el organismo** pero están inactivos.
 ‘TB-infektion betyder, at sygdommens bakterier **er trængt ind i kroppen**, men de er inaktive.’
- (9a) Entre los tipos de murciélagos que **habitan las cuevas** hay frugívoros, que se alimentan de frutas, permitiendo la proliferación de frutales a través de la ...
 ‘Blandt de typer af flagermus, der **bebor hulerne**, er der flyvende hunde, der lever af frugt og således muliggør spredning af frugt gennem ...’
- (9b) Muchas veces se escuchaban esos ruidos, debido a los animales que **habitan en las cuevas**.
 ‘Ofte hørtes disse lyde på grund af de dyr, der **lever i hulerne**.’
- (10a) Hemos visto que se ha hablado de este tema en CNN, en la revista Newsweek, y los medios de difusión en Estados Unidos **debaten la pena de muerte** y ...
 ‘Vi har set, at der er blevet talt om dette tema på CNN, i Newsweek, og medierne i USA **debatterer dødsstraf** og ...’
- (10b) Por mucho tiempo, historiadores, escritores y otros eruditos **han debatido sobre el origen y significado de estos dos nombres**.
 ‘I lang tid har historikere, forfattere og andre lærde **diskuteret om oprindelsen og betydningen af disse to navne**.’

Det er langt fra altid muligt at påvise en tydelig semantisk forskel mellem den transitive version og den antipassive version af sætninger, jf. fx (7a) og (7b), hvor det er svært at få øje på, hvad kontrasten skulle være. Ikke desto mindre kan man generelt set – udover den postulerede aktivitetslæsning,

den antipassive version af sætningen giver anledning til – registrere nogle mere eller mindre systematiske forskelle mellem de to mønstre. Hvis vi for eksempel ser på (8ab) og (9ab), virker det som en systematisk forskel, at de præpositionelle versioner udtrykker en betydning af partialitet. I (8a) og (9a) udsættes objektreferenterne for de verbale begivenheder i deres helhed, mens det antipassive mønster ikke indebærer denne forståelse af totalitet, jf. også Herslund (red.) (1996: 228) for fransk samt Müller (2007: 409) for spansk. Den samme type semantiske forskel kan observeres i (10ab), hvor den transitive struktur medfører en stillingtagen for eller imod dødsstraf – dvs. et standpunkt for eller imod hele fænomenet som sådan – mens antipassiv stimulerer en fortolkning, hvor de enkelte konstitutive aspekter af det pågældende spørgsmål er op til debat. Man kan sige, at enten fokuserer man på hele spørgsmålet uden at tage hensyn til de enkelte elementer, dvs. en slags resumé- eller helhedsscanning, eller også fokuserer man på delene og lader helheden ude af fokus, dvs. en sekventiel scanning (en lignende fremstilling findes hos Müller (ibid.)). Eksempler, hvor der rent faktisk finder en fuldstændig ændring af betydningen sted fra den ene til den anden version, er med vilje udeladt, idet der i disse tilfælde måske kunne argumenteres for eksistensen af to forskellige leksemer.

5. Analogi mellem sætning og nominal

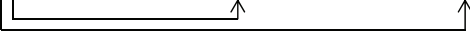
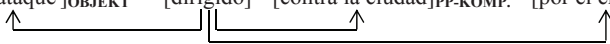
Disse overordnede betragtninger om antipassiv-alternationen på sætningsniveauet danner baggrund for det, der som nævnt i indledningen er artiklens hovedsigte, nemlig at argumentere for, at den backgrounding af Patienten, som finder sted i den antipassive version af sætningen, har sit modstykke på det nominale niveau, og at den her manifesterer sig som en forskel mellem at indføre objektargumentet med *de* i modsætning til andre præpositioner. Den grundlæggende idé er at hævde, at objektpræpositioner indkoder en sondring mellem nærhed og distance i forhold til, hvordan Agent og Patient er relateret til hinanden. Analogt med sætningsniveauets antipassiv-alternation, hvis mest markante kendetegn er Patient-degradering, påstås det, at de objektpræpositioner på det nominale niveau, der er forskellige fra *de*, signalerer en distance mellem Agent og Patient, mens *de* inducerer et nærhedsforhold. Det skal forstås sådan, at Patienten i den umarkerede transitive sætning, og når den på syntagmeniveauet introduceres af *de*, indgår i en tæt relation med Agent og verbum/event-nominalisering, hvorimod antipassivens marginalisering af Patienten i forhold til kerneprædikationen både på sætnings- og syntagmeniveau indikerer en distance.

5.1. *Participial konstruktioner*

Antagelsen om nærhed vs. distance som basal sondring underbygges af eksemplerne i (11ab), som indikerer, at strukturer, hvor den semantiske relation mellem kerne og Patient-argument ekspliciteres af attributive participier, er uforenelige med objektargumenter indført ved *de*, mens de er fuldt kompatible med objektargumenter, der introduceres af andre præpositioner (se også Müller 2007, 2016). Forskellen mellem (11a) og (11b) består i, at mens participiet *dirigido* pga. af sin inhærent retningsangivende betydning fortrinsvis er kompatibelt med retningsangivende præpositioner som *a*, *hacia* og *contra* – ikke spatiale præpositioner som *ante*, *en* og *sobre* – så er participiet *realizado* betydningsmæssigt neutralt og derfor kompatibelt både med retningsangivende og spatiale præpositioner.⁷

(11a)	El ataque	dirigido	por el enemigo	*de // a/hacia/contra	la ciudad ⁸
	'Fjendens angreb	rettet	af // på-til/henimod/mod	byen'	
(11b)	El ataque	realizado	*de // ante/en/sobre	la policía	por ETA
	'ETA's angreb	udført	af // overfor/på/på-om	politiet'	

Indsættelsen af et participium bevirker, at dette verbale element så at sige overtager valensstyringen af Participanterne fra kerneterminalet, hvilket kan illustreres på følgende måde ved hjælp af pileannotation.

- (12a) [El ataque]_{KERNE} [de la ciudad]_{OBJEKT} [por el enemigo]_{SUBJEKT}

 'Fjendens angreb af/(på) byen'
- (12b) [El ataque]_{OBJEKT} [dirigido] [contra la ciudad]_{PP-KOMP.} [por el enemigo]_{SUBJEKT}

 'Fjendens angreb rettet mod byen'

7. Det er muligt at finde eksempler, hvor *dirigido* optræder med *en* eller *sobre*, men man kunne antage, at *dirigido* i disse tilfælde fungerer som et selvstændigt adjektiv med betydningen 'målrettet' og ikke som en del af en participial konstruktion. Dette perspektiv kan jeg dog ikke forfølge yderligere her.

8. Overvejelser vedr. subjektets/Agentens position inden for syntagmet, præpositionsbrug (*por* eller *de*) ved introduktion af Agenten, såvel som mulige kombinationer af disse faktorer, lades ude af betragtning. Bemærk, at syntagmet *por el enemigo/ETA* 'af fjenden/ETA', der på spansk udtrykker subjektet/Agenten, oversættes til dansk ved *s*-genitiv i lighed med, hvad der er tilfældet i (1b) og (1c).

Selv om *el ataque* i (12b) selvfølgelig stadig er kernenominal i syntagmet, udfylder denne konstituent nu participiets objektplads, mens *la ciudad*, der fungerede som objekt for det deverbale kernenominal *el ataque* i (12a), i stedet udtrykkes som et præpositionelt komplement/modifikator, der indtager en mere perifer status i syntagmet. Participet overtager altså den syntaktiske styring og ‘tvinger’ kernenominalet ind i objektrollen, hvorfor der ikke levnes mulighed for, at en konstituent styret af den farveløse præposition *de*, jf. beskrivelsen i afsnit 2, samtidig kan fungere som objekt. Med andre ord må *la ciudad* introduceres af en anden præposition og således besætte en i forhold til hovedprædikationen underordnet position. Med udgangspunkt i den analyse, der via indsættelse af participium viser en basal forskel mellem *de* og de øvrige præpositioner, er der grundlag for at antage, at præpositioner forskellige fra *de* i abstrakt forstand indkoder en distance til prædikationen mellem kernenominal og subjekt, mens *de* signalerer et nærhedsforhold, idet Patienten her realiseres som objekt. Altså en analogi med antipassiv-alternationen på sætningsniveauet.

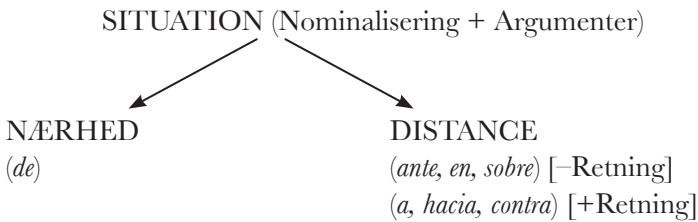
Med inspiration fra den kognitive lingvistiks conceptualisering af den prototypiske sætning som en handlingskæde med to Participanter (se fx Langacker 1987, 1991) – en Agent der overfører en energi til en Patient – kunne der på baggrund af (13) sammenholdt med (11ab) være basis for at antage, at vi i tilfælde af et distanceforhold skal skelne mellem, om præpositionen implicerer en forståelse af, om Agentens energiudladning er retningsbestemt eller ikke.

- (13) La cantante ha salido a defender a su comunidad negra tanto en los EEUU como en el mundo, desde el último ataque **realizado** (***dirigido**/***orientado**/***lanzado**) **ante** (***de**) dos ciudadanos afrodescendientes.
 ‘Sangeren er trådt frem for at forsvare de sorte befolkningsgrupper både i USA og resten af verden siden det sidste angreb udført [(***rettet**) / (***orienteret**) / (***lanceret**)] overfor (***af**) to borgere af afrikansk herkomst.’

I (13), hvor Agenten ikke udtrykkes på den syntaktiske overflade, er præpositionen *ante* (tilsvarende ville gælde for præpositionerne *en* og *sobre*) uforenelig med et retningsangivende participium, såsom *dirigido* ‘rettet’, *orientado* ‘orienteret’, etc., men matcher godt med et participium som *realizado* ‘udført’. *Realizado* angiver ikke en retning fra en kilde mod et mål, men har

ellers den samme effekt i forhold til præpositionsalternation mellem *de* og øvrige præpositioner. Man kan altså argumentere for, at *realizado* indikerer en distance mellem Partipanterne i det nominale rollespil, men uden at det nødvendigvis indebærer en eksplicit henvisning til retningen for energioverførslen mellem Agent og Patient.

Overvejelserne vedr. præpositionernes kodning af enten nærhed eller distance som primær sondring, og dernæst om distance skal opfattes som implicerende en retning eller ej, kan fremstilles skematisk som i figur 4 nedenfor.

Figur 4.

5.2. Verbonominale prædikater

Kort fortalt er verbonominale prædikater konstruktioner, der består af et støtteverbum relativt blottet for semantisk egetindhold og et objekt effectum (her deverbale substantiver). De har som fremtrædende egenskaber, at verbum og objekt effectum indgår i en tæt forbindelse med hinanden, samt at de, modsat en række simpleksverber, entydigt aktiverer en agentiv læsning af subjektet (for en nærmere udredning se fx Herslund & Baron 1995 eller Baron & Herslund 1998).

De verbonominale prædikater i det konstruerede eksempel (14) samt i de autentiske eksempler (15a-c) er i overvejende grad disponeret for at indgå i konstellationer med præpositioner, der er forskellige fra *de*, selv om brugen af *de* måske ikke helt kan udelukkes, jf. markeringen '*/?', mens det forholder sig modsat med de verbonominale prædikater i (16ab).

- (14) El grupo **realizó un ataque a/hacia/contra** los servidores
 'Gruppen **foretog et angreb på-til/henimod/mod** serverne
 // */? **de** los servidores.
 // **af** serverne.'

- (15a) Un grupo de hackers **ha realizado un ataque contra** (*/?de) los servidores de la compañía anti virus Kaspersky Labs.
 ‘En gruppe hackere **har lavet et angreb mod** (*/?af) anti-virus firmaet Kaspersky Labs’ servere.’
- (15b) Así como el general James Clapper, ex director de la Agencia de Inteligencia del Pentágono, quien compareció como testigo de la fiscalía, y reconoció que los acusados no **habían cometido espionaje contra** (*/?de) Estados Unidos.
 ‘Samt General James Clapper, tidligere direktør for det amerikanske forsvars efterretningstjeneste, der optrådte som vidne for anklage-myndigheden, og erkendte, at de anklagede ikke havde **begået spionage mod** (*/?af) USA.’
- (15c) También los sindicatos **han lanzado críticas a** (*/?de) la **Administración** por lo que consideran falta de previsión con respecto al incremento de la demanda.
 ‘Også fagforeningerne **har rettet kritik til-mod** (*/?af) **rege- ringen** for, hvad de anser for en manglende forudseenhed med hensyn til øget efterspørgsel.’
- (16a) Este libro de etología describe la mente y el comportamiento del caballo tal y como otros **han hecho descripciones de** (*a/ hacia/ contra) **su anatomía**.
 ‘Denne bog om etologi beskriver hestes mentalitet og adfærd, lige som andre **har lavet beskrivelser af** (*på-til/henimod/ mod) **deres anatomi**.’
- (16b) Un militante desconocido **había realizado una traducción de** (*a/hacia/ contra) **este libro** para el responsable de la ND parisina.
 ‘En ukendt militant person **havde lavet en oversættelse af** (*på-til/henimod/mod) **denne bog** for lederen af den parisiske ND.’

Forskellen på eksemplerne er, at hvor realiseringen af *Patienten* som præpositions-komplement konsekvent korresponderer med en begivenhedslæsning af nominaliseringen, jf. (14) og (15a-c), så denoterer nominaliseringerne i (16ab) en tilstand eller et fysisk resultat af den verbale begivenhed, men ikke selve begivenheden. Man kan altså konstatere, at integrationen af event-nominaliseringer i verbonominale prædikatskonstruktioner systematisk synes at medføre en degradering af *Patienten*, som i stedet for at

blive realiseret som et traditionelt objekt introduceret af *de*, der kan opfattes som en syntaktisk markør for objektiv kasus, jf. kommentaren i afsnit 2 herom, manifesterer sig som et komplement styret af semantisk vægtige præpositioner.

Generelt understøtter de her præsenterede observationer således antagelsen om en analogi til sætningsniveauets antipassiv-alternation, idet der tilsyneladende er en korrelation mellem på den ene side brugen af 'tunge' betydningsbærende præpositioner og aktivitetslæsning, svarende til antipassiv, og på den anden side brugen af *de* og læsningen som resulterende tilstand, svarende til det gængse transitive mønster. Herudover kan man, lige som det var tilfældet med de participiale konstruktioner i foregående afsnit, betragte introduktionen af *Patienten* via en betydningstung præposition som etablerende en distance mellem Agent og Patient, således at man kan tale om en slags ikonicitet mellem form og betydning i Langackers (1991) forstand.

5.3. Værdipolaritet (*a, hacia vs. contra*)

Eksempel (17a-c) peger på, at valget mellem *a* 'til' og *hacia* 'henimod' på den ene side og *contra* 'mod' på den anden er bestemt af, hvad der her betegnes som værdipolaritet.⁹

(17a) Cabe destacar que **el homenaje del Gobierno [dirigido] a [hacia/*contra] los maestros** se iniciará mañana, al mediodía, con un almuerzo para todos los docentes nominados.

‘Det skal understreges, at **regeringens hyldest [rettet] til [henimod/*mod] lærerne** vil begynde i morgen ved middagstid med frokost for alle de nominerede lærere.’

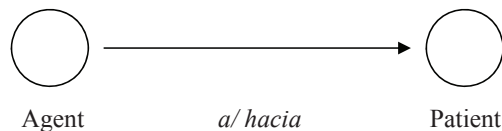
(17b) ... en contra del cierre de una institución cultural cuyo rol debiera centrarse en **el apoyo dirigido hacia [a/*contra] todos los intelectuales y artistas hondureños, ...**

‘... mod lukningen af en kulturinstitution, hvis rolle bør fokusere på **støtte rettet henimod [til/*mod] alle honduranske kunstnere og intellektuelle ...**’

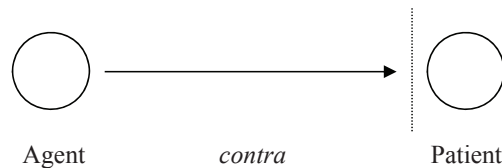
9. De firkantede parenteser i (17a-c) og (18ab) indeholder leksikalske enheder, der er tilføjet af forfatteren.

- (17c) *Machinea sorprendió con un elogio dirigido hacia [a/*contra] su antecesor*, a quien consideró como “un hombre que tiene mucha credibilidad en los mercados internacionales”.
 ‘Machinea overraskede med **en ros rettet henimod [til/*mod] hans forgænger**, som han betragtede som “en mand, der har meget troværdighed på de internationale markeder.”’

Det skal forstås sådan, at nominaliseringer med et positivt semantisk indhold, såsom *homenaje* ‘hyldest’, *apoyo* ‘støtte’ og *elogio* ‘ros’ i (17a-c), er uforenelige med *contra*, fordi anvendelsen af *contra* angiver fokus på en potentiel modstand fra Patienten mod overførslen af nominaliseringens semantiske indhold, mens *a* og *hacia* udelukkende aktiverer fortolkningen af overførsel, dvs. uden hensyntagen til en eventuel negativ reaktion eller holdning fra Patient. Med andre ord så kræver brugen af *contra* som den præposition, der introducerer Patienten, at nominaliseringen har et semantisk indhold, som kan tolkes som negativt ladet, og som det derfor er sandsynligt, at Patienten vil have en modstand mod. Modsat er *a* og *hacia* altså neutrale i forhold til nominaliseringens semantiske indhold. Kontrasten kan illustreres grafisk som i figur 5 og 6 og bekræftes yderligere af *Experiencer-nominaliseringerne* i (18ab), hvor den positivt ladede nominalisering *admiración* ‘beundring’ er semantisk inkompatibel med *contra*, mens den negativt ladede *odio* ‘had’ som forventet kan konstrueres med alle tre præpositioner.

Figur 5.

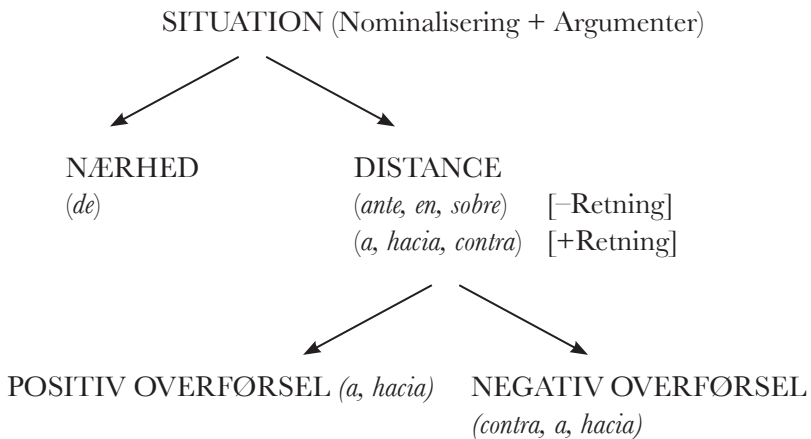

Figur 6.

- (18a) Me parece oportuno aclarar que no tengo **una admiración dirigida hacia [a/ *contra]** Hugo Chávez como caudillo, me parece, para ser sincero, algo desagradable cuando habla ...
 ‘Det forekommer hensigtsmæssigt at præcisere, at jeg ikke har en beundring rettet henimod **[til/*mod]** Hugo Chávez som leder, jeg tror, for at være ærlig, han er noget ubehagelig, når han taler ...’
- (18b) Polémico ‘hashtag’ incita **al odio contra [a/ hacia]** los homosexuales.
 ‘Kontroversielt ‘hashtag’ opfordrer til had mod [til/henimod] homoseksuelle.’

6. Sammenfatning

Artiklen bygger på den grundantagelse, at variation i brugen objektpræpositioner i spanske NP'er med begivenhedsdenoterede, deverbalt kerneled udviser semantisk parallelitet med alternationen mellem sætningsniveauets transitive vs. antipassive struktur. Skematisk kan objektpræpositionernes indkodning af betydningsforskelle fremstilles som i figur 7 nedenfor.

Figur 7.

I kondenseret form viser figuren, at der ved den pågældende type nominalisering kan påvises et basalt skel mellem, hvorvidt objektpræpositionen indkoder nærhed mellem Agent og Patient, i hvilket tilfælde præpositionen *de* introducerer Patient, eller indkoder distance mellem de to Participanter, hvilket markeres med en præposition, der er forskellig fra *de*. Når der

indkodes et distanceforhold, må der yderligere sondres mellem to typer af præpositioner i forhold til indkodning af trækket [\pm Retning], og endelig er valget af præposition afhængigt af værdipolaritet i den forstand, at *contra* utvetydigt indebærer en såkaldt negativ overførsel, mens *a* og *hacia* både kan forbindes med en positiv og en negativ overførsel.

Henvisninger

- Alexiadou, A. (2001): *Functional Structure in Nominals. Nominalisation and ergativity* (Linguistics Today). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Azpiazu, S. (2004): *Las estrategias de nominalización*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Baron, I. & Herslund, M. (1998): Support Verb Constructions as Predicate Formation. I: *The Structure of the Lexicon in Functional Grammar* (Studies in Language Companion Series 43). Olbertz, H., Hengeveld, K. & Sánchez García, J. (red.). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins, 99-116.
- Bittner, M. (1987): On the semantics of the Greenlandic antipassive and related constructions. *International Journal of American Linguistics* 53, 194-231.
- Dixon, R.M.W. (1994): *Ergativity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Durst-Andersen, P. (1992): *Mental Grammar: Russian aspect and related issues*. Columbus (Ohio): Slavica Publishers.
- Durst-Andersen, P. & Herslund, M. (1996): The syntax of Danish verbs: Lexical and syntactic transitivity. I: *Content, Expression and Structure. Studies in Danish functional grammar* (Studies in Language Companion Series 29). Engberg-Pedersen, E., Fortescue, M., Heltoft, L. & Jakobsen, L.F. (red.). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins, 65-102.
- Escandell Vidal, M.V. (1995): *Los complementos del nombre*. Madrid: Arco Libros.
- Fortescue, M. (1984): *West Greenlandic*. London: Croom Helm.
- Givón, T. (1984): *Syntax: a Functional-typological Introduction 1*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Grimshaw, J. (1990): *Argument Structure*. Cambridge: MIT Press.
- Herslund, M. (red.). (1996): *Det franske sprog Kapitel III. Valens og transitivitet*. Foreløbig version. København: Copenhagen Business School.
- Herslund, M. (red.). (1997): *Det franske sprog Kapitel IV. Diatese*. Foreløbig version. København: Copenhagen Business School.
- Herslund, M. & Baron, I. (1995): Transitivitet og verbonominale prædikater. I: *KLIMT 1*. København: Handelshøjskolen i København, 1-22.
- Kappel Schmidt, B. (2003): West Greenlandic Antipassive. I: *Nordlyd vol. 31.2*. Dahl A., Kristine Bentzen, K. & Svenonius, P. (red.). Tromsø:

- Septentrio Academic Publishing. Proceedings of the 19th Scandinavian Conference of Linguistics, 385-399.
- Langacker, R.W. (1987): *Foundations of Cognitive Grammar. Vol. I. Theoretical Prerequisites*. Stanford: Stanford University Press.
- Langacker, R.W. (1991): *Foundations of Cognitive Grammar. Vol. II. Descriptive Application*. Stanford: Stanford University Press.
- Levin, B. & Rappaport Hovav, M. (1995): *Unaccusativity: At the Syntax-Lexical Semantics Interface*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Müller, H.H. (2007): *Nominalkomposition i moderne spansk. En teori om betydningdannelse*. Disputats. København: Copenhagen Business School.
- Müller, H.H. (2016): Modelling the Semantics of Object Prepositions Inside Spanish NPs. I: *Book of Abstracts: 49th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea 31 August – 3 September 2016*. Italy: University of Naples Federico II, 134-135.
- Picallo, M.C. (1999): Las nominalizaciones y otros sustantivos con complementos argumentales. I: *Gramática descriptiva de la lengua española*. Bosque, I. & Demonte, V. (red.). Madrid: Espasa Calpe, 363-393.
- Slager, E. (1997): *Pequeño Diccionario de Construcciones Preposicionales*. Madrid: Visor Libros.
- Spang-Hanssen, E. (1963): *Les prépositions incolores du français moderne*. København: Gad.
- Torrego, E. (1998): *The Dependencies of Objects*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Torrego, E. (1999): El complemento directo preposicional. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Bosque, I. & Demonte, V. (red.). Madrid: Espasa Calpe, 1779-1805.
- Varela, S. (2012): La interacción de las nominalizaciones con la voz, el aspecto y la dimensión temporal. I: *Tiempo y espacio en la formación de palabras en español*. Bernal, E., Sinner, C. & Emsel, M. (red.). München: Peniope, 91-106.